

процесуального оформлення отриманих результатів на завершальному. Усвідомлення структури та різновидів слідчих дій дає змогу уповноваженим особам не лише збирати фактичні дані, а й забезпечувати їхню допустимість і достовірність, що відіграє ключову роль у досягненні справедливого правосуддя.

Список використаних джерел

1. Кримінально процесуальний кодекс України: Закон України від 1 серп. 2025 р. № 4560-IX. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2013. № 9–10, № 11–12, № 13, ст. 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

2. Національна академія внутрішніх справ, кафедра кримінального процесу мультимедійний навчальний посібник «кримінальний процес»: Провадження слідчих (розшукових) дій. URL: https://arm.navs.edu.ua/books/public_html/lections/lection10_1.html.

3. Мего-Інфо – Юридичний портал №1: Етапи та види слідчих дій. URL: <https://mego.info/%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB/11-%D0%B5%D1%82%D0%B0%D0%BF%D0%B8-%D1%82%D0%B0-%D0%>

Парчевська Олександра Олексіївна,

здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту поліцейської діяльності

Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

професор кафедри кримінального процесу,

кандидат юридичних наук, професор

Зарубей Вікторія Володимирівна

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ ПІД ЧАС КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Повномасштабна збройна агресія проти України спричинила необхідність адаптації кримінального процесу до нових умов функціонування держави. Одним із найпомітніших напрямів трансформації стало активне використання дистанційних форм участі у кримінальному провадженні, зокрема проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції. У сучасних умовах такий інструмент перестав бути винятком і фактично перетворився на один із механізмів забезпечення безперервності здійснення правосуддя.

Правове регулювання застосування відеоконференції у кримінальному провадженні здійснюється передусім положеннями Кримінального процесуального кодексу України. Відповідно до ст. 336 КПК України судове провадження може здійснюватися дистанційно у випадках неможливості безпосередньої участі особи, необхідності забезпечення безпеки учасників, оперативності розгляду, а також у зв'язку із введенням воєнного стану [1]. Умови воєнного стану об'єктивно змінили підходи до реалізації процесуальних прав учасників кримінального провадження. Переміщення населення, обмеження транспортного сполучення, загрози ракетних ударів, перебування учасників процесу в різних регіонах держави та необхідність забезпечення безпеки суддів, прокурорів, захисників і свідків стали чинниками, що зумовили ширше використання дистанційних технологій [2]. Особливістю чинного законодавства є те, що після внесення змін до ст. 336 КПК України було прямо передбачено можливість проведення дистанційного судового провадження у зв'язку із введенням воєнного стану. Крім того, законодавець дозволив у певних випадках проводити судові засідання навіть за відсутності згоди обвинуваченого на дистанційну участь, якщо це зумовлено умовами воєнного стану [1].

Водночас цифровізація кримінального процесу породжує низку дискусійних питань. Насамперед ідеться про забезпечення права особи на справедливий суд та права на захист. Стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод гарантує кожному право бути вислуханим судом та ефективно брати участь у провадженні [2]. У практичній площині застосування відеоконференцій породжує декілька проблем. По-перше, технічні збої можуть перешкоджати належному сприйняттю доказів і реалізації права на безпосередню участь. По-друге, виникають питання підтвердження особи учасника та гарантування того, що під час дистанційної участі на нього не здійснюється сторонній вплив. По-третє, складним залишається питання конфіденційності спілкування між захисником і підзахисним [3].

Посилену увагу слід зосередити на досудовому розслідуванні. Стаття 232 КПК України передбачає можливість проведення допиту та окремих інших процесуальних дій у режимі відеоконференції під час досудового розслідування. Такий механізм має важливе значення для документування кримінальних

правопорушень в умовах обмеженого доступу до окремих територій або неможливості фізичного прибуття учасників.

З огляду на актуальність кримінального провадження у режимі відеоконференції в умовах воєнного стану, доцільним є подальше впровадження системи Custody Records у функціонування органів досудового розслідування, якій властива значна кількість переваг. Проте насамперед слід зауважити, що ця система зменшує ризик здійснення тиску та протиправного впливу на учасників у процесі кримінального провадження в дистанційному режимі. За допомогою розробки Custody Records здійснюється електронне фіксування дій, які вчиняються із затриманими особами. За умови дієвого впровадження та функціонування ця система допомагає захистити як затриманих осіб від неправомірних дій службових осіб, так і самих правоохоронців від безпідставних обвинувачень [3, с. 216].

Водночас застосування відеоконференцій не має сприйматися як абсолютна заміна принципу безпосередності судового розгляду. Безпосереднє дослідження доказів залишається одним із фундаментальних принципів кримінального процесу, а дистанційні форми мають використовуватись лише тоді, коли вони не створюють істотного обмеження процесуальних гарантій.

Перспективним напрямом розвитку кримінального процесу є подальша інтеграція дистанційних технологій із функціонуванням Єдиної судової інформаційно-комунікаційної системи, удосконалення електронної ідентифікації учасників процесу та створення єдиних технічних стандартів проведення відеоконференцій. Також доцільним видається нормативне врегулювання алгоритмів реагування на технічні перешкоди під час судового засідання. Отже, використання відеоконференцій під час кримінального провадження в умовах воєнного стану стало необхідним елементом забезпечення доступу до правосуддя та підтримання безперервності діяльності судової системи. Разом із тим ефективність такого механізму безпосередньо залежить від дотримання процесуальних гарантій, технічної надійності та забезпечення балансу між оперативністю провадження й правом особи на справедливий суд.

Список використаних джерел

1. Кримінально-процесуальний кодекс України : Кодекс України від 28 груд. 1960 р. № 1001-05 : станом на 19 листоп. 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-05#Text>.

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : Конвенція Ради Європи від 4 листоп. 1950 р. : станом на 1 серп. 2021 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.

3. Слотвінська Н., Слобода Н. Особливості дистанційного кримінального провадження в умовах воєнного стану. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки»*. 2023. С. 213–220.

Хоменко Вікторія Станіславівна,
здобувач вищої освіти Навчально-
наукового інституту права Державного
податкового університету
Науковий керівник:
доцент кафедри кримінального права
та процесу Навчально-наукового
інституту права Державного
податкового університету, кандидат
юридичних наук, доцент
Лопашук Дмитро Іванович

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

В умовах повномасштабної збройної агресії проти України особливого значення набуває ефективне функціонування системи кримінальної юстиції. Запровадження воєнного стану спричинило необхідність внесення змін до кримінального процесуального законодавства з метою забезпечення безперервності здійснення досудового розслідування та судового провадження. Водночас важливим завданням держави залишається дотримання прав і свобод людини навіть в умовах особливого правового режиму [1, с. 1].

Однією з ключових особливостей здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану стало суттєве спрощення окремих процесуальних процедур та адаптація діяльності правоохоронних органів до надзвичайних умов. Після запровадження воєнного стану значна частина території України опинилася в зоні активних бойових дій або тимчасової окупації, що ускладнило роботу органів досудового розслідування,